

Onze blogreeks over keuzebegeleiding.

Door Montae & Partners

Deel 3

Bedrag Ineens

Maarten van der Tuin

maarten.van.der.tuin@montaepartners.nl

Mobiel: +31 (0)6 11 47 92 12

Blog 3: Bedrag Ineens

In dit derde blog over keuzebegeleiding staan wij stil bij het belang van een goede keuzebegeleiding bij het keuzerecht bedrag ineens, dat naar verwachting per 1 januari 2023 in werking treedt.

Vanaf deze datum krijgen deelnemers het recht bij pensioeningang maximaal 10% van het pensioenkapitaal als een bedrag ineens op te nemen. Voor veel deelnemers is dit een lastige keuze, omdat het belangrijke effecten kan hebben voor de inkomstenbelasting en toeslagen. Wij vinden dat pensioenfondsen deelnemers moeten helpen een juiste en bewuste keuze te maken om ongelukken te voorkomen.

Keuzebegeleiding als nieuwe norm

Met ingang van 1 januari 2023 moeten pensioenfondsen de (gewezen) deelnemer, gewezen partner en de pensioengerechtigde op een adequate wijze begeleiden bij het maken van een keuze binnen de pensioenregeling. De pensioenuitvoerder moet bovendien voor de inrichting van een keuzekomgeving zorgen. Met deze keuzekomgeving moet de pensioenuitvoerder deelnemers in staat om een passende keuze te maken.

Het doel van keuzebegeleiding is dus de deelnemer weloverwogen keuzes te laten maken die in zijn eigen belang zijn en passen bij zijn eigen situatie. Daartoe zal een pensioenuitvoerder keuzebegeleidingsactiviteiten moeten uitvoeren. Keuzebegeleidingsactiviteiten zijn al die activiteiten die de deelnemer doelgericht helpen een voor hem geschikte pensioenkeuze te maken die past bij zijn eigen (financiële) situatie, doelstellingen en wensen.

Op 30 maart jl. heeft minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen naar de Tweede Kamer gestuurd. Met betrekking tot keuzebegeleiding, wijkt het wetsvoorstel niet wezenlijk af van de consultatieversie Wet toekomst pensioenen die in december 2020 is gepubliceerd. Dit betekent dat pensioenfondsen de implementatie van de keuzekomgeving kunnen voortzetten.

Bedrag ineens als belangrijke nieuwe keuzemogelijkheid

Zoals hierboven aangegeven, wordt naar verwachting per 1 januari 2023 het wettelijk keuzerecht van de deelnemer voor opname van een bedrag ineens ingevoerd. Doel is deelnemers meer keuzevrijheid te bieden bij de aanwending van hun pensioenkapitaal. De invoering van het keuzerecht bedrag ineens betekent een belangrijke nieuwe keuzemogelijkheid in het nieuwe stelsel. Voor veel deelnemers is het een aantrekkelijk perspectief om het bedrag ineens op te nemen en naar eigen inzicht te besteden

Keuzevrijheid biedt enerzijds de ruimte voor maatwerk. Anderzijds loopt de deelnemer het risico dat deze verkeerde keuzes maakt. Bij het maken van de keuze voor opname van het bedrag ineens, is van belang dat de deelnemer de consequenties van die keuze voor de inkomstenbelasting en inkomensafhankelijke regelingen (zoals huur- en zorgtoeslag) worden meegenomen. Verrassingen moeten worden voorkomen, zeker nu er geen ruimte komt voor spijtoptanten. Een eenmaal gemaakte keuze voor het bedrag ineens, kan na opname niet meer worden teruggedraaid. In het bijzonder is de impact op toeslagen complex. Daar ontstaat het risico dat een deelnemer een keuze maakt en pas een jaar later geconfronteerd wordt met de gevolgen. De Belastingdienst zal eventueel te veel ontvangen toeslagen terugvorderen. Dit betekent dat een keuze voor het bedrag ineens alleen weloverwogen kan worden gemaakt als de deelnemer alle consequenties doorziet.

Begeleiding bij bedrag ineens is niet goed geregeld

Pensioenfondsen moeten straks deelnemers informeren over het bedrag ineens. Daarbij moeten zij deelnemers erop wijzen dat de opname van het bedrag ineens gevolgen kan hebben voor de inkomstenbelasting, premies volksverzekeringen en toeslagen. Echter, wil de deelnemer feitelijk weten wat de consequenties zijn, dan moet hij zichzelf tot de Belastingdienst en de SVB wenden.

Via de website van de Belastingdienst kan dan via een proefberekening worden ingeschat wat de gevolgen voor de toeslagen zijn. Het enkel doorwijzen naar andere instanties is naar onze mening geen adequate keuzebegeleiding. Dat is afschuiven.

NIBUD: bedrag ineens niet altijd een goed idee

Uit onderzoek van het onafhankelijk voorlichtingsinstituut blijkt dat er onder deelnemers een substantiële interesse in de opname van het bedrag ineens bestaat. Van de oudere deelnemers geeft ruim 1 op de 3 aan er mogelijk gebruik van te maken. Bij de opname van het bedrag ineens vóór de AOW-datum zijn vooral lagere en middeninkomens financieel slechter af. Dit komt voornamelijk door de nadelige effecten op (en het verlies van) toeslagen. Ook blijkt dat deelnemers een grote behoefte hebben aan begeleiding bij de keuze voor opname van het bedrag ineens op pensioendatum. Zo'n 43% van de deelnemers geeft aan begeleiding door het eigen pensioenfonds te wensen. Het NIBUD roept dan ook op deelnemers laagdrempelig en deskundig te begeleiden bij de keuze voor het bedrag ineens.

Bedrag Ineens

Pensioenfondsen aan zet

Pensioenfondsen hebben een groot belang dat de eigen deelnemers de juiste pensioenkeuzes maken en dat zij een zorgvuldige afweging maken bij de keuze voor het bedrag ineens. Niet alleen hebben deelnemers hier een grote behoefte aan. Pensioenfondsen zijn bij uitstek de partij die ongelukken vanwege verkeerde keuzes, kan voorkomen. Wij vinden dat pensioenfondsen deelnemers over pensioenkeuzes moeten adviseren en dus ook over het bedrag ineens. Dit betekent dat het pensioenfonds de financiële gevolgen van de keuze voor het bedrag ineens voor deelnemers zelf inzichtelijk moet maken en juist niet doorverwijzen. .

Bruikbare lessen uit Scandinavië

Om dit op een efficiënte manier in te richten kan worden gekeken naar Scandinavië, waar deelnemersbegeleiding via gebruikersvriendelijke tooling in combinatie met persoonlijk advies van een pensioenconsulent al jarenlang zeer succesvol werkt. Wij noemen dat de 'mens & machine'-aanpak. Een aanpak die ons inziens bij uitstek geschikt is voor de keuzebegeleiding van pensioendeelnemers in Nederland.

